Õiguskantsler

Pr Aurika Sin-Kerra
Maardu Linnavalitsus
linnavalitsus@maardu.ee

Teie 27.08.2026 nr

Meie 28.08.2026 nr 7-5/261827/2607047

Puhta joogivee kättesaadavus

Austatud linnapea

Õiguskantsleri poole pöördus Aarde tänaval elav inimene, kui selgus, et tema kodu veega varustavast ühisveevärgist tulev joogivesi ei vasta nõuetele. Teadaolevalt on joogivees mangaani sisaldus lubatust suurem ning perearst on keelanud seetõttu koduse vee tarbimise.

Puhta joogivee kättesaadavuse korraldamine on kohaliku omavalitsuse ülesanne, vt veeseaduse (VeeS) § 88. Õiguskantsler on varasemalt sel teemal saatnud kohalikele omavalitsustele ringkirja Puhta joogivee kättesaadavus.pdf.

VeeS § 88 kohaselt peavad just vallad ja linnad korraldama oma territooriumil puhta joogivee kättesaadavuse. See tähendab, et kui joogiveele juurdepääs on mingil põhjusel takistatud, peab kohalik omavalitsus hoolitsema, et inimesed ei jääks puhta joogiveeta. Muu hulgas peab kohalik omavalitsus välja selgitama, mis takistab joogiveele juurdepääsu ning kuidas on võimalik olukorda parandada. Kohalik omavalitsus peab inimestele teada andma ka teistest joogivee saamise võimalustest, kui elanikel pole võimalik võtta joogivett kraanist või kaevust. Nende 17. veebruaril 2023 jõustunud VeeS § 88 muudatustega võttis Eesti üle Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi (EL) 2020/21841 (edaspidi joogivee direktiiv) artikli 16 sätted, mis käsitlevad ligipääsu tagamist joogiveele. Veeseaduse muutmise eelnõu seletuskirjas on märgitud, et muudatuste eesmärk on vähendada joogivee varustamisega seotud riske tervisele ja keskkonnale, optimeerida joogivee käitlemise kulusid ning tagada ohutu joogivesi kogu elanikkonnale.

Väga oluline on, et kohalik omavalitsus rakendaks vajaduse korral asjakohaseid ja proportsionaalseid meetmeid haavatavatele ja tõrjutud rühmadele joogivee kättesaadavuse parandamiseks. Vajaduse korral tuleb luua avalik joogiveevõtukoht, arvestades seejuures kohalikke olusid (näiteks talvel võib vesi väljas asuvas joogiveevõtuseadmes ära külmuda). Juurdepääs puhtale joogiveele on otseselt seotud õigusega tervisele[1]. Ka joogivee direktiivi üks eesmärke on inimeste tervise kaitse.

[1] Past, M. Inimõiguste raamat. „Õigus tervisele majanduslike, sotsiaalsete ja kultuurialaste õiguste rahvusvahelises paktis ja teistes ÜRO rahvusvahelistes konventsioonides“. Vt ka Maailma Terviseorganisatsiooni 13.09.2023 avaldatud seisukohti ja Euroopa Inimõiguste Kohtu 04.09.2014 otsust Dzemyuk vs. Ukraine; ja 07.09.2020 otsust Hudorovič and others vs. Slovenia.

Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni ja Maailma Terviseorganisatsiooni soovituste[2] kohaselt ei tohiks avalik joogiveevõtukoht jääda inimese kodust kaugemale kui üks kilomeeter (kõige rohkem 30-minutise jalutuskäigu kaugusele). See tähendab, et kui avalik joogiveevõtukoht või näiteks veevärgiga ühendatud muu avalikkusele juurdepääsetav koht jääb inimese elukohast liiga kaugele, siis tuleb leida muid viise joogivee jagamiseks või anda inimestele toetust vee ostmiseks, kui see on vajalik. VeeS §-ga 88 sätestatud kohustuste täitmisel tuleb arvestada ka lapse õiguste konventsiooni põhimõtteid. Konventsiooni artikli 24 lõike 2 punkti c järgi võtavad konventsiooni osalisriigid tarvitusele abinõud, et lastele oleks kättesaadav puhas joogivesi. Eesti on selle kohustuse täitnud ka VeeS § 88 kaudu. Niisiis tuleb valdadel ja linnadel tagada, et nende elanikele oleks kättesaadav puhas joogivesi.

Kui kohalik omavalitsus on jätnud oma kohustused joogivee kaitsel või kättesaadavuse tagamisel täitmata ja inimesed kannavad selle tõttu kahju, on neil õigus nõuda kohalikult omavalitsuselt kahju hüvitamist. See tähendab, et kui inimesed on ise hankinud endale joogivee ning kandnud sellega seotud kulud, siis saavad nad esitada kohaliku omavalitsuse vastu nõude varalise kahju hüvitamiseks (riigivastutuse seaduse § 2 lõike 1 punkt 5, §-d 8 ja 9; halduskohtumenetluse seadustiku § 37 lõike 2 punkt 4 ja § 38 lõige 2). Võimalik on nõuda ka puhta joogivee puudumise tõttu tekkinud tervisekahjuga kaasnenud kulu ja mittevaralise kahju hüvitamist.

Palun andke hiljemalt 25.09.2026 teada, kuidas lahendate Aarde tänava elanike mure seoses puhta ja nõuetelevastava joogivee kättesaadavusega.

Lugupidamisega

/allkirjastatud digitaalselt/

Olari Koppel
asetäitja-nõunik, õiguskantsleri kantselei direktor
õiguskantsleri ülesannetes

Teadmiseks: avaldaja

Evelin Lopman 693 8431
Evelin.Lopman@oiguskantsler.ee

[2] Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni veebilehel: The Human Right to Water and Sanitation, lk 5.